

Levél a szerzőkhöz

Hitel folyóirat 2012. februári számát – többéves hagyományunkhoz híven – egy időszerűnek és fontosnak érzett témának szenteljük.

Most az a nyugtalanító jelenség foglalkoztat bennünket leginkább, melyet – erősebb megfogalmazásban – a szellemi élet hanyatlásának nevezhetünk. Ha mértéktartóbbak vagyunk, sem mondhatunk mást, mint hogy kulturális válságot érzünk magunk körül. Érinti ez a felbolydulás a leértékelődő hagyományos művelődési modellt, a folyamatot, mely a művészeteknek a szórakoztatóiparba való belesimulásával jár, a nemzeti szinten tételezhető értéktudat felszámolódását, a szellem emberei elfogadottságának, tiszteletének zuhanását.

Tudjuk, a művelődés szerkezetének átalakulása hozta ezt az állapotot magával, s feltehetjük, hogy a nyugati civilizáció – közkeletűen elterjedt vélekedés szerinti – alkonyának egyik tünetével van dolgunk. De az objektív történések mellett ott sejtjük okként a változások kárvallottainak tévedését és gyengeségét is. Emlékezhetünk, mily eltökélten hagyta el a magyar irodalom egy része a Németh László által történelminek nevezett küldetését: nem gondolt többé a nemzeti sorskérdések felvetésével és a válaszok keresésével, s fordított hátat a közösségi értékrend kifejezésének és őrzésének. Hogyan vállaltak részt írók, művészek, ítések az elkötelezettség, a szolgálat, az érzelmi azonosulás magatartásformáinak kiüresítésében, megbélyegzésében. Mint mélyítették a jellemzően megosztott magyar művelődést felszabdáló árkokat, végletesen relativizáltak és mereven hierarchizáltak egyszerre. Miféle elszántság táplálja újra és újra az idegennek érzettel, a tőlük különbözővel való leszámolás dühét? Miközben a politika, a vele szemben jobb esetben közömbös, rosszabb változatban ellenséges pénzosztó hatalom ellenségképévé nő hovatovább a függetlenségi ábrándokat dédelgető értelmiségi – mi is az tulajdonképpen, több vagy kevesebb, mint szakember? – nyűg az örökkön panaszkodó, pénzt kérő költő, a festő és a színházi ember.

Kifejezőbb-e bármilyen annál a ténynél, hogy Magyarországon a kultúra támogatása, a szellemi élet fenntartása jó ideje már nem természetes kötelesség, hanem teher? Nemcsak a pénzosztóknak – általános vélekedés szerint is az.

Persze nem kell oly nagyon csodálkozni! Amilyennek mutatja magát a „szellem embere”, akképpen fognak hozzá viszonyulni. A kiábrándultságot, a nihilizmust terjeszti egy mindenáron szórakozni akaró lakosság földjén? Úgy tegye azt magában, saját bánatára! Fesztiválozni, röhögtetni akar? Mások szebbek, és poénjaik érthetőbbek! Anyagi érvényesülésre vágyik? Kacérkodjon hát a politikával, legyen ornemens a nagygyűléseken, vagy jelentkezzen egy-egy identitásüzet irányítóinál! Tudósként minél messzebb akar lenni a rendszerezéstől, az átfogó magyarázatoktól? Legyen hát töredékes mindelestől! Eloldozza magát az antropológiai kötelekektől, „metaszintre” vágyik? Viszlát, jó emelkedést! Kizárólag az önmegvalósító individuuum számít? Nem érünk rá, hiszen mindenki ezzel van elfoglalva!

Túlzott a leírás szigora? Talán igen, mert húsz év „kiéheztetés” és semmibevétel után a sikertelenek modus vivendije inkább szájalomraméltó, mint elítélendő. A pozícióban levők önzése és hisztériája megszokottá vált, módszereik most sem vonzóbbak, mint korábban. A fejét fel-felütő erkölcsi züllés azonban már a dicstelen eltűnés előjele.

Érdekel bennünket a véleménye(d): *Milyen értelmiségi-művészi szerepeket, lehetőségeket lát(sz) maga(d) előtt? Fenntartható-e egyáltalán ez az életforma, s ha igen, mégis mi módon?*

PAPP ENDRE

PAPP ENDRE (1967) irodalomkritikus. A *Hitel* felelős szerkesztője.

Februári lapszámunk bemutatója

2012. február 15-én, szerdán 18 órakor lesz.

Helyszín:

URÁNIA Nemzeti Filmszínház Kávézója. Bp., Rákóczi út 21.

(A belépés ingyenes)

Közreműködnek:

Babus Antal, Mórocz Zsolt, Nyilasy Balázs és Szikra János

Verset mond:

Eszlári Judit, Kárász Eszter és Takács Bence